

sentit té densa representació en el Maestrat i comarques veïnes, i en el gran terme de Vallibona els trobem tots dos: *Coll de l'Albarda* cap a la part alta de la llargaruda vall, i al mig de la gran serra que la separa del terme de Xert: la *seléta* de Turmell pujant des de Fonollosa, abans de *La Escala de Turmell*.

Car en aquesta regió el que ara ha quedat viu és diminutiu *selleta*, en part encara en ús apefatiu («passarà per una *selleta* ---»), molt sovint genèric de NLL,⁵ de vegades topònim. Tinc apuntats sengles casos de *La Selleta* a Sta Madalena de Polpís (*Coll de la ~*), al Vilar de Canes, a Peníscola i a Benafigos. A Costur (tramuntada pel camí de l'Àlcora), Atzeneta (veinat i collet), camí a Benafigos; Vistabella (3º 28' × 40º 16'). *Le salétes*, al Bellestar, certament són cingles, però damunt (N.) del Coll de la Creu; pujant de Vistabella cap al Penyagolosa he de guanyar la Selleta del Tronçassal; a Alcalà de Xivert hi ha *La Selleta*, al cap de la Valldàngel, i el *Mas de la Selleta*, a l'altre extrem del terme, damunt la colladeta de la cota 406 (45' × 17')²⁰ (1961).

En tota aquesta regió enlloc trobo en ús el primitiu, si no és ja combinat en un veritable topònim, *Sellablanca*, a Peníscola, i Cocó de *Sellablanca* a la Serra del Castell de Xivert, i tals noms semblen estroncar-se des de CastPna. al Sud, però trobo alguns casos esparsos de *sella* en les muntanyes deçà i dellà del Xúquer. *selá* comprès com a 'collada' a Catadau i usat quan anàvem cap al Matamon (1962); *la Sella del Cau*, genèric i orònim en el terme de Llíber (1963)³⁰ Reapareix, si bé menys dens, a les Illes A la Serra de mestral de Mallorca deuen usar-lo viu en diminutiu: «en el pas des Puig hi ha una *seléte* per anar a Ratxo» digueren a Calvià (1964); al capdall de Menorca, el *pun de sa selé* és un coll entre dos puigs, al N de Maó, dins el terme de Favàritx (1964) I encara que en el Princ. això ens ve completament de nou, no degué ser estrany a la península empordanesa, car l'informador de Roses m'explicà que «Les Ermites són unes coves i *sella* de roca» (1964).

DERIV: +*Sellar* ant. part central del dors del cavall: «lo *sellar* o dòs» en la Manescalía en lletra del S xv del ms 215 de la B. N. P., fº 11v, cita extensa a ILLADA Però quan EValor i JGiner defineixen *rastell* com «rastellera de *sellers* que fa de vora de la voravia» (1950-55) sembla més aviat tractar-se d'un equivalent del port-cast. *sillar* 'carreu' (V. supra i DECH, SENTAR, n. 6), si bé, atesa la e, potser més aviat paral·lel etimològic que manlleu. *Seller* [1342, DAg; *Vocab Cat-Al.* de 1502; «qui les fa (les *selles*)», Busa-N J]; «ce.: ephippiarius», OPou (*TbPu*, 162); Careta (p 382) assenyala a l'Arxiu de la Ciutat documents del S. xv sobre l'ofici de *sellers* y arnersers», amb suspens a l'examen «si doncs no sabrà fer una *sella* de cavall e altra de mula, de banya negra»; *sellera Selleta*, supra. *Selleter* 'baster' mall. (PdAPenya, *Po Pop. V. clasta, CLAUSTRE*; BDLC XIII, 27); «*sellaté*. guarnicionero», PzCab.; escrit *sellater* (S. XVI, DAg). *Selletó* (DAg). *Selli Selló* 'sella petita': «obligo tibi un *celó* et un frenum palafredii» a. 1261⁶⁰

(*InvLC*); «*selló* dels cavalls de carro», Careta (i no pas *silló*).

Ensellar: «Vós, fets *ensellar* e anat-vos-en», «quan venc a l'endemà, hoida missa, faem *ensellar*», «trobam nostre cavall *ensellat*», Jaume I (Ag, 55, 349, 98). «Com venia lo matí, 2 hores ans del dia, fehia sonar les trompetes per a *ensellar*, i ell oya la missa», «los altres 2 milia stan armats, e los cavalls, *ensellats*», JoMartorell (Ag. II, 91, 171); ja Busa-N. i és la forma del verb que sempre i fins avui, ha predominat: «son pare *ensella* 'l matxo, - l'Agneta va a buscà» romanç (MilàF, *Romillo*, 296 13) «—A quina hora vol marxar? —Com més aviat, mellor: ja he fet tot lo que volia fer, si has dinat, ja pots *ensellar* la mula: no convé anar de nit», Bosch de la Tri. (*Lena*, 101); ja sembla ser això *enselament* en un pergami del 1º terç del S. XII (A. C. A., R. Ber. III, n.º 39); *enselladura*. *Desensellar* [Belv.]. També, però, s'ha dit *sellar* (cançó de Puigcerdà, DAg); *sellat*; *sellament* En lloc de *sobre-sella* un masculí *sobresell* 'carrega que es posa damunt els costals, o en el clot del bast o àrgens', Flamicell, V. de Ribes (pronunciat -*selé* per alguns, propagant-se la palatalitat, amb ajuda de la contaminació de *sobreeixir*).

Sés (s'imposa proveir d'accent agut aquesta designació de l'anus):⁶ el significat originari seria en general 'cul, conjunt de les natges', paral·lel a l'emp. *seient* (supra), ll. *séssus*, -*ús*, 'acció d'asseure's'. Des del segle XIII: «mosques --- entraven per les narils als cavalls e devall per lo *ces*» (les 'Mosques de Sant Narcís' en el Gran Setge de Girona, portant els gèrmens i la mort, 1284), Desclot (§ 160, NCl v, 93.12), *sés del cavall*, manescalía S xv B. N. P., ms. 215, fº 11v cita en ILLADA; «a cavall a qui hix lo *sés* --- hages pega e ensinans, --- salpique n l'estentino qui està de fora, e empeny-lo-li dins, moltes vegades, ab los dits, axí que li tenga hom reganyades les henjas⁷ del budell», Manescalía, c. 1400, del P. Batllori (AORBB v, 210). En parts monstruosos: «fan-ne sens braç; / u: gran cabaç [cap enorme]; / d'ells: cap dins pits, / hermafrodits, / altres sens *sés*, / altres sens res; / sens peus e mans; / e dos germans, / abdós pegats / ---», JRoig (*Spill*, 8887); «qui à dolor en lo *ssés*, que s repre[n] [probablement: repre[m]] quant ix a cambra, fes fum de pregunta, e reba l per daval, *aseyt* en una colmena», receptes val. de Micer Joan, a. 1466 (BABL VII, 333).

EValor comprova que s'usa en val. Sud, almenys, però diu que el plural no és *sessos*, com posa el DFa. sinó *sesos* amb sonora (c. 1950): és un cas de vacil·lació analògica com *mesos/messos* (part., MISSUS), *redós, anís, cas* etc; tant l'etim, però, com l'analogia (*nassos, passos, recessos, anissos, cossos* etc) recomanen allò.

Com explico en el DCEC/DECH (v, 206a i n. 2) *SESSUS* ha deixat descendència en aquest sentit a totes les llengües romàniques occidentals. Sembla que en baix llatí medical es va usar també el ll. *sedes* 'la seu' amb aquest sentit: car OPou, que ho pren de tractats medicals dels Ss. xv-xvi, tradueix *xaringa* per «instrumentum quod, ad soluenda ventris excrementa, *sedí* inseritur, vel *clyster*» (*TbPu*). En cast. *siesso* es docu-